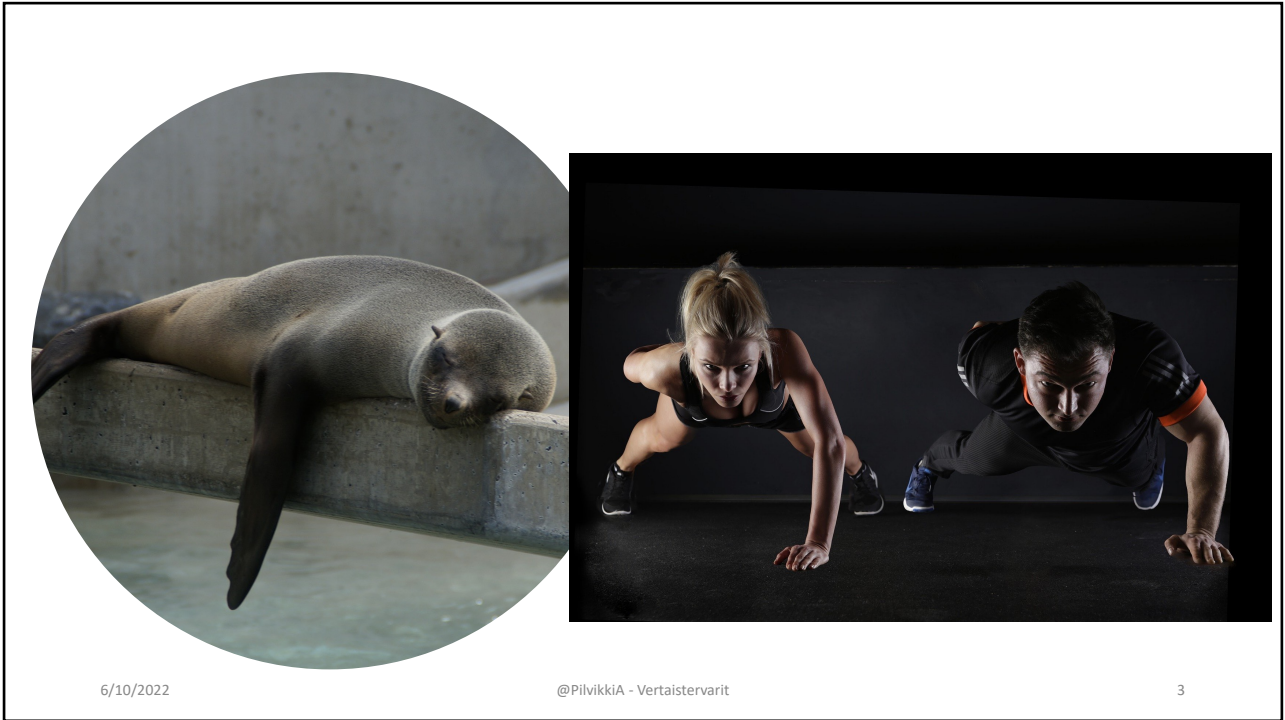

1

2

3

4

Miten muutoksen teko sinun mielestä menee?

6/10/2022

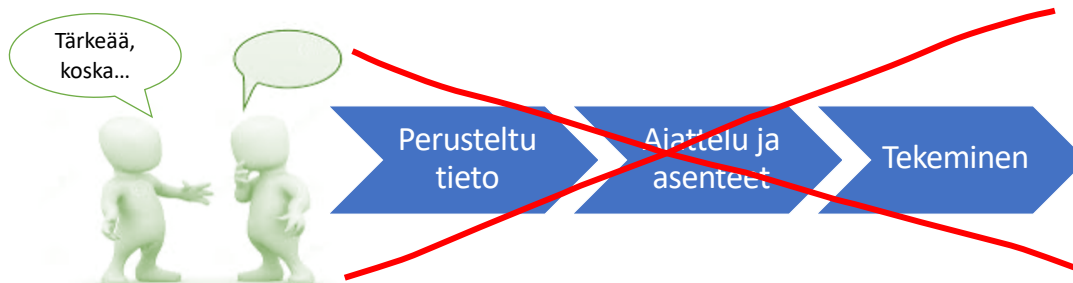
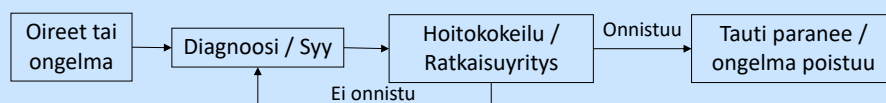
@PilvikkiA - Vertaistervarit

5

5

Onko muutos suoraviivaista?

Lääketieteellinen hoitomalli / asiantuntijan käsikirjoitus:

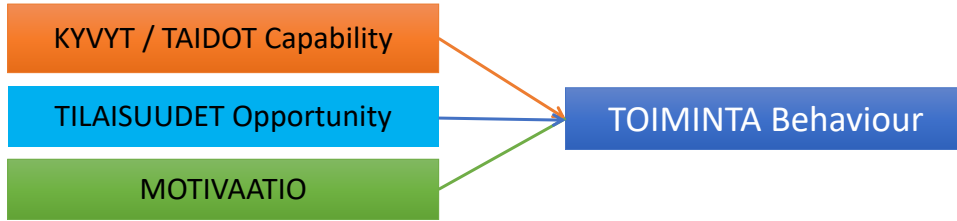
6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

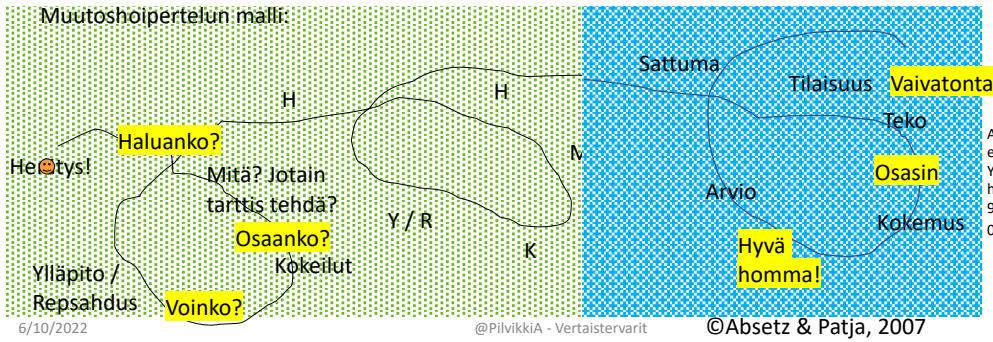
6

6

Muutos E ole suoraviivaista

COM-B model
 Michie, van Stralen & West. (2011). The behaviour change wheel: a new method for characterising and designing behaviour change interventions. Implementation Science, 6, 42.

Absetz: Tukea diabeetikon elämäntapamuutoksiin. Yleislääkäri 6/2017, vsk 32. <https://edockerfiles.com/69591f3a-b243-11e7-8028-00155d64030a/print.html>

6/10/2022

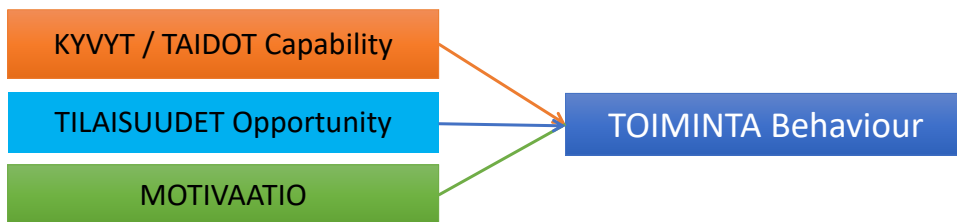
@PilvikkiA - Vertaistervarit

©Absetz & Patja, 2007

7

7

Ymmärretään paremmin toiminnan taustatekijöitä

COM-B model
 Michie, van Stralen & West. (2011). The behaviour change wheel: a new method for characterising and designing behaviour change interventions. Implementation Science, 6, 42.

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

8

8

9

Pystyn ja kykenen: Toiminnan itsesäätely

The block contains several text boxes and images. At the top, a yellow cloud contains "Tahtonvoima ja itsehillintä" and a blue cloud contains "Tunnollisuus, pitkäjänteisyys". Below these are two more boxes: a yellow one with "Kyky säädellä impulsseja" and a blue one with "Kyky suunnitelmalliseen, tavoitteelliseen toimintaan". At the bottom, a white box with "TAIPUMUS + OPITTAVIA TAITOJA" is placed over images of chocolates and strawberries. The background is a photo of a shopping mall.

Tahtonvoima ja itsehillintä

Tunnollisuus, pitkäjänteisyys

Kyky säädellä impulsseja

Kyky suunnitelmalliseen, tavoitteelliseen toimintaan

TAIPUMUS + OPITTAVIA TAITOJA

6/10/2022 @Pilvikkia - Vertaistervarit 10

10

Tilaisuuksia ja mahdollisuuksia tarjoava ympäristö

11

Ympäristö vaikuttaa ihmisten valintoihin

- **Valinta-arkkitehtuuri =** saatavilla olevat vaihtoehdot, niiden aistittavat ominaisuudet ja esillepano ympäristössä, jossa valintoja tehdään
- **Valinta-arkkitehtuuri voi TUUPATA** terveellisiin tai epäterveellisiin valintoihin eli tehdä tietyt valinnat helpommiksi
(Thaler ja Sunstein 2008)

6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit

Dia muokattu Eeva Rantalalta / StopDia

12

12

13

Neljä tapaa tehdä muutoksia

Lopeta vanhaa

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

14

14

Vanhan tottumuksen purkaminen

- Vaikeampaa kuin uuden tavan muodostaminen
- Edellyttää automaattisen toiminnan laukaisevien ärsykkeiden neutralisointia
 1. Varautuminen ärsykkeisiin ja niiden tietoinen vastustaminen
 2. Jonkun vaihtoehdoisen teon liittäminen ärsykkeeseen

• Wood W, Neal DT. Healthy through habit: interventions for initiating & maintaining health behavior change. Behav Sci Policy 2016;2:71–83.
 • Lally P, Gardner B. Promoting habit formation. Health Psychol Rev 2013;7(Suppl 1): S137–58.
 6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit

15

15

Vanhan tottumuksen purkaminen

- Vaikeampaa kuin uuden tavan muodostaminen
- Edellyttää automaattisen toiminnan laukaisevien ärsykkeiden neutralisointia
 1. Varautuminen ärsykkeisiin ja niiden tietoinen vastustaminen
 2. Jonkun vaihtoehdoisen teon liittäminen ärsykkeeseen
 3. Olosuhteiden muutos
 4. Ympäristön muokkaus

• Wood W, Neal DT. Healthy through habit: interventions for initiating & maintaining health behavior change. Behav Sci Policy 2016;2:71–83.
 • Lally P, Gardner B. Promoting habit formation. Health Psychol Rev 2013;7(Suppl 1): S137–58.
 6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit

16

16

Neljä tapaa tehdä muutoksia

Lopeta vanhaa

Aloita uutta

ISO

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

17

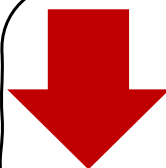
17

Neljä tapaa tehdä muutoksia

negatiivinen

Lopeta vanhaa

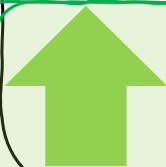

Tee vähemmän vanhaa*

Aloita uutta

ISO

Tee enemmän vanhaa*

pieni

positiivinen

* Useus, määrä (esim. kesto tai annokset), laatu (esim. intensiteetti)

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

18

18

Isot muutokset ja vanhojen tapojen lopettaminen vaativat vankkoja kykyjä, ympäristön tukea sekä vahvaa motivaatiota

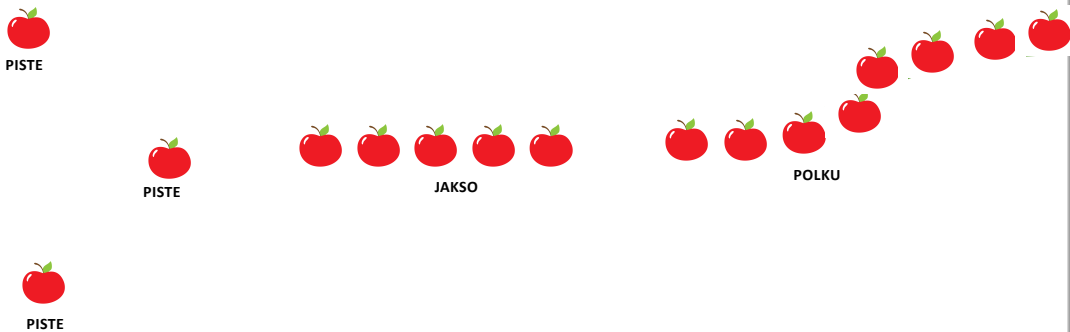
Helpompi tapa on tehdä pieniä muutoksia

@PilvikkiA - Vertaistervarit

19

19

Kun hyvää lähdetään lisäämään, ei välttämättä tarvita vahvaa motivaatiota ja pinnistelyä

BJ Fogg: Behavior Grid

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

20

20

Sattumasta tottumus

Absetz P & Hankonen N. Miten auttaa potilaita omaksumaan ja ylläpitämään terveellisiä elämäntapoja? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 2017. <http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/pilli/duo13734xx.pdf>

Konteksti:

- Fyysinen tai sosiaalinen tilanne tai tekojen sarja, jossa ärsyke ilmenee toistuvasti

6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit 21

21

Tottumuksia voi luoda tietoisesti

- Valitse teko, jonka koet hyödylliseksi, mutta toteutus ei vaadi pinnistelyä
- Istuta teko aina samana toistuvaan kontekstiin (fyysinen tai sosiaalinen ympäristö; tekojen sarja)
- Pohdi toiminnan laukaiseva ärsyke
- Harjoittele noin 10 viikon ajan
- (Seuraa päiväkirjalla)
- Älä välitä repsahduksista vaan palaa taas harjoittelemaan
- Huomioi vaikutukset monipuolisesti

Pienellä Teolla suuret vaikutukset:

$2 + 2 = 4 \text{ min/pvä}$
 $7 \times 4 = 28 \text{ min / vko}$
 $52 \times 28 = 1456 \text{ minuuttia} = 24,3 \text{ tuntia / v}$
→ Parempi tasapaino, vahvemmat lihakset, vähemmän selkäkipuja

Absetz P & Hankonen N. Miten auttaa potilaita omaksumaan ja ylläpitämään terveellisiä elämäntapoja? Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim, 2017, 133, 53-59. <http://www.terveysportti.fi/xmedia/duo/pilli/duo13734xx.pdf>

6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit 22

22

Pisteistä jaksoja ja polkuja – mikä on realistista?

Tyyppi:	Kokeilen jotain kokonaan uutta	Lisään vanhaa tuttua	Vähennän vanhaa tuttua	Lopetan
Aikajänne: PISTE: Kerta- luonteinen teko				
JAKSO: Määritelty ajanjakso teoille				
POLKU: Pysyvä muutos tästä eteenpäin				

B.J. FOGG Behavior Change Grid

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

23

23

Pisteistä jaksoja ja polkuja – mikä on realistista?

Tyyppi:	Kokeilen jotain kokonaan uutta	Lisään vanhaa tuttua	Vähennän vanhaa tuttua	Lopetan
Aikajänne: PISTE: Kerta- luonteinen teko				
JAKSO: Määritelty ajanjakso teoille				
POLKU: Pysyvä muutos tästä eteenpäin				

B.J. FOGG Behavior Change Grid

6/10/2022

@PilvikkiA - Vertaistervarit

24

24

Huomaan mikä totumuksissani on hyvää ja alan tehdä sitä lisää!

~~Herkut pois ja kiellot ja rajoitukset voimaan?~~

Hyvän lisääminen on helpompaa kuin huonon poistaminen – ja se lisää pystyvyyttä

Yleensä onnistuu samalla vähentämään huonoa

6/10/2022 @PilvikkiA - Vertaistervarit 25

25

26

27